
VALMIUSSUUNNITELMA
Yleinen osa

Savukosken kunnan varautuminen häiriötilanteisiin

Sisällys

Johdanto: Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet.....	4
Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana:.....	4
Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen:.....	4
Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen:	4
Lainsäädäntö ja ohjeet.....	5
Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot (Kansallinen riskiarvio 2018 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017).....	5
I Yhteiskunnallisten häiriötilanteiden uhkien arviointi.....	7
Toimialakohtaiset keskeisimmät uhka-arviot sekä riski- ja haavoittuvuusanalyysit.....	7
Varautumiskoulutus ja harjoitukset.....	7
Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa	7
Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa	8
Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen	8
Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	8
Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta	9
Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet	9
Johtamisjärjestelmä	9
Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt	9
Kunnallinen päätöksenteko ja luottamushenkilöiden informointi	9
Johtamispaikat.....	10
Johtaminen ja tilannetietoisuus.....	10
Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset.....	10
Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa.....	11
Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa.....	11
Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa.....	11
Toiminnan yhteensovittaminen; yhteydenpito ja yhteistoiminta.....	11
Yhteydenpito ja yhteistoiminta: Media	11
Yhteydenpito ja yhteistoiminta: keskeiset elinkeinoelämän toimijat.....	11
Yhteydenpito ja yhteistoiminta: valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto	12
Yhteydenpito ja yhteistoiminta: Puolustusvoimat.....	12
Yhteydenpito ja yhteistoiminta: järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat.....	12
II Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin.....	13
Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin	13
Kunnan hallinto ja valmiustoiminta poikkeusoloissa	13
Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut	13
Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa.....	13
Vastuut rakennusvarauksista ja ajoneuvo- ja työkaluvarauksista	14
Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio	14
SUUNNITELMAN LIITTEET	15

Johdanto: Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana:

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Varautumiseen kuuluvia toimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, etukäteisvalmistelut ja -järjestelyt, muun toimintavalmiuden ylläpitäminen sekä henkilöstön koulutus ja harjoitukset.

Kunnan valmiussuunnittelun avulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla kunnallinen päätöksenteko, kunnan operatiivinen johto, toimialat ja eri organisaatiot sekä yhteistyöviranomaiset voivat toimia siten, että kunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi.

Nykyaikana on määritelty kolme valmiuden tilaa: Normaaliolot, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Tämä suunnitelma keskittyy häiriötilanteista selviytymiseen ja pohjustaa poikkeusoloihin varautumista. Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa (1552/2011) ja puolustustilalaisissa (1083/1991) tarkoitetut tilanteet.

Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen:

Toiminnan jatkuvuussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation ylimmän johdon ohjauksessa toteutettavaa kokonaisvaltaista prosessia, jonka tavoitteena on yhtäältä ehkäistä mahdollisia toiminnan häiriöitä ja toisaalta pienentää häiriön vaikutuksia toimintaan sekä turvata organisaation keskeisten toimintojen mahdollisimman nopea uudelleenkäynnistäminen häiriöiden jälkeen. Jatkuvuussuunnittelulla varmistetaan, että toiminta jatkuu, vaikka osa normaalijärjestelmistä ja toiminnoista on pois käytöstä.

Esimerkkejä elintärkeistä palveluista ja toiminnoista Savukoskella:

- Ihmishenkien turvaaminen, myös olevat (ulkomaalaiset) matkailijat ja eräretkeilijät
- Vanhusten palvelukeskus Saukoti,
- Varhaiskasvatus ja Korvatunturin koulu ja Savukosken lukio,
- Majoituspalvelut
- Liikenneyhteyksien turvaaminen (myös tietohallinto ja -liikenne),
- Puhtaan veden saatavuuden turvaaminen

Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen:

Häiriötilanteessa kootaan johtoryhmä kokoukseen, tehdään tilannearvio ja vaadittavat päätökset; päämääränä on palaaminen mahdollisimman nopeasti normaalitilaan. Välttämättömät edellytykset ovat johtamisen turvaaminen ja asianmukaiset päätöksentekovaltuudet. Muita huomioon otettavia asioita ovat

- Tilanteen mukainen ”komentoketju” jossa kaikki tietävät oman paikkansa ja vastuunsa sekä tiedonkulun tavoitteet ja kanavat.
- Viestinnän turvaaminen, varajärjestelmät

- Viestinnän sisältö, faktoissa pitäytyminen - vain vahvistettua virallista tietoa, kaikissa kanavissa sama viesti
- Kielikysymykset; tarjotaan tieto kuntalaisille kunnan virallisella kielellä sekä myös muilla kielillä (matkailijat)
- Tilannekuvan hallinta ja ylläpito
- Tilannekuvan ylläpidon ja päätöksenteon eriyttäminen

Lainsäädäntö ja ohjeet

Valmiussuunnittelua toteutetaan mm. seuraavien lakien, asetusten ja säännösten nojalla:

- kuntalaki
- valmiuslaki
- puolustustilalaki
- pelastuslaki
- pelastusasetus
- poliisilaki
- sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö
- valtioneuvoston asetus pelastustoimesta
- laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
- terveydenhuoltolaki

Kunnalle ja sen eri hallintokunnille on annettu ohjeita ja määräyksiä mm. seuraavien valtionhallinnon toimielinten päätöksillä:

- valtioneuvosto
- sisäasiainministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöministeriö
- kauppa- ja teollisuusministeriö
- aluehallintovirasto sekä ELY-keskus
- maanpuolustusalue

Lisäksi kunnalla on hallintosääntö.

Lait kokonaisuudessaan tarkasteltavissa internetissä osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/>

Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot (Kansallinen riskiarvio 2018 ja Yhteiskunnan

turvallisuusstrategia 2017)

Alla olevaa listaa käytetään valmiussuunnittelussa tukemaan harjoittelua ja varautumista.

- Voimahuollon vakavat häiriöt
- Vesihuollon häiriöt
- Tietoliikenteen, viestintäverkkojen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt - kyberuhkat
- Kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt
- Yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt
- Elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- Rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt
- Julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen
- Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat tai niitä vakavasti uhkaavat häiriöt
- Suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat
- Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus
- Rajaturvallisuuden vakavat häiriöt
- Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
- Sotilaallisen voiman käyttö
- Ydinvoimala- tai ydinkäyttöisen sotilaskaluston onnettomuudet Suomessa tai lähialueilla
- Hybridivaikuttaminen

Näistä johtuvia häiriöitä

- Sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintyminen
- Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen
- Tieto- ja viestintäteknologisen (ICT) infrastruktuurin vaurioituminen
- Valtakunnallisen radio- ja televisio toiminnan häiriintyminen
- Kuljetusten häiriintyminen
- Tuontipolttoaineiden saatavuuden häiriintyminen
- Polttoainejakelun häiriö
- Päivittäistavarahuollon häiriö
- Vesihuollon (ml jätevesihuolto) häiriintyminen
- Jätehuollon häiriintyminen
- Kaukolämmön toimitushäiriö
- Maksujen välityksen lamautuminen
- Käteisen rahan saatavuuden häiriintyminen
- Valtion ja kuntien luottokelpoisuuden romahtaminen
- Vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai jälleenvakuutusuojan pettäminen
- Pandemia tai muu laaja-alainen tartuntatautilanne
- Vakava eläin- ja kasvitautiepidemia
- Eliöiden joukkokuolema
- Alkutuotannon toiminta-edellytykset heikkenee
- Maa- tai vesialueen laaja-alainen saastuminen
- Myrsky tai tulva- ja pato-onnettomuus
- Vaarallisiin aineisiin (CBRNE-uhka) liittyvä onnettomuus
- Maa-, meri- tai ilmailukenteen onnettomuus
- Suomalaisiin kohdistunut onnettomuus tai teko ulkomailla
- Terrori-isku tai sen selkeä uhka
- Väestön turvallisuutta laajasti vaarantava rikollinen teko
- Yhteiskunnan toimintoja laajasti vaarantava rikollinen teko
- Rajaturvallisuuden vaarantuminen
- Laajamittainen maahantulo
- Valtion toimintakykyä haittaava vaikuttaminen
- Ulkomaankaupan häiriintyminen
- Joukkotuhoaseilla uhkaaminen
- Informaatio-operaatio
- Provokatiivinen alueloukkaus
- Aseellinen välikohtaus
- Yllätykseen pyrkivä sotilaallisen voiman käyttö
- Laajamittainen sotilaallisen voiman käyttö
- Yhteiskuntajärjestystä uhkaava kehitys
- Trollaaminen ja disinformaatio

I Yhteiskunnallisten häiriötilanteiden uhkien arviointi

Toimialakohtaiset keskeisimmät uhka-arviot sekä riski- ja haavoittuvuusanalyysit

Savukoskella on todettu todennäköisimmiksi uhkiksi sekä näihin liittyen haavoittuvuuksiksi

- Todennäköisin uhka kunnan toiminnolle, kunnassa asuville ja siellä oleskeleville syntyy välillisesti, eli häiriö on laaja-alainen
- Laajamittainen ja/ tai pitkäkestoinen sähkökatko,
- Tietoliikenteen tai tietoliikenteen käytettävyyden häiriintyminen joko välillisesti tai suoraan
- Vesikriisi ja veteen liittyvät häiriöt,
- Lokan tekoaltaan suojauspettäminen
- Pitkäkestoiset ja/ tai voimakkaat sään ääri-ilmiöt (myrsky, pakkanen, pitkäaikainen helle),
- Päivittäistavarahuollon häiriintyminen
- VAK –liikenneonnettomuus,
- Metsäpalo joko Savukoskella tai lähialueilla
- Vakava henkilökuntaan kohdistunut väkivallanteko
- Suuronnettomuus
- Rajaturvallisuuden vakava häiriö

Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Keskeinen osa varautumisesta, valmiussuunnittelua ja valmiuden ylläpitoa ovat henkilöstön koulutus ja harjoitukset. Koulutuksella tarjotaan henkilöstölle varautumisessa ja häiriötilanteiden hallinnassa tarvittavia yleisiä tietoja ja taitoja sekä lisäksi avain- ja erityishenkilöstölle pidemmälle meneviä taitoja. Varautumiskoulutuksen yhtenä tarkoituksena on myös kehittää verkostoja, joita eri toimijat saattavat tarvita sekä valmiussuunnittelussa että häiriötilanteen aikana.

AVI järjestää yleisen valmiusharjoituksen kolmen (3) vuoden välein. Näihin liittyen ja yleistä valmiutta silmällä pitäen toteutetaan mm.

- Kohdehenkilöiden koulutusta
 - Erityisesti tilannekeskuksen henkilöt
- Viestintäkoulutusta
- Omia kunnallisia ja toimialakohtaisia pieniä harjoituksia
- Ohjeistuksien ylläpitoa sekä suunnitelman päivitystä

Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa

Savukoskella on seuraavia kuntakonsernin vastuutahoja:

- Asuntoyhtiöt / isännöitsijä

Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Valmiuslain 12 §:ssä säädetty varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Säännös koskee myös kunnan tai kuntayhtymän liikelaitosta, mutta toisaalta se ei kuitenkaan koske viranomaisten yksityisiltä palveluntarjoajilta ostamia palveluita. Luonnollisesti tämä ei muuta julkisen hallinnon tehtävistä vastaavan tahon vastuuta varautumisesta tehtävien mahdollisimman häiriöttömäksi hoitamiseksi. Julkinen hallinto ei voi eikä saa koskaan laistaa veloitettaan ulkoistamalla palvelu, eli jos kunta ulkoistaa palveluitaan, on sen huolehdittava myös siitä, että varautuminen hoidetaan.

Savukoskella on seuraavat tahot, joilta palveluita ostetaan:

- kuntayhteistyö (Kemijärven kaupunki, Itä-Lapin kuntayhtymä, Lapin hyvinvointialue)
- koulukuljetukset
- LapIT
- Telia
- Terveystalo

Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Alla olevien tahojen kanssa käynnistetään ja kehitetään valmiuden ja varautumisen yhteistoimintaa:

- Itä-Lapin ympäristöterveydenhuolto
- Koillis-Lapin Sähkö Oy / verkkoyhtiö
- Lapin hyvinvointialue
- Terveystalo
- Neve Oy
- Lapin poliisilaitos

Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Lapin pelastuslaitoksen toiminta-alue jakautuu kolmeen pelastusalueeseen: eteläiseen, itäiseen ja läntiseen. Savukosken kunta kuuluu Lapin pelastuslaitoksen itäiseen pelastusalueeseen, yhdessä Utsjoen, Inarin, Sodankylän, Pelkosenniemen, Kemijärven ja Sallan kuntien kanssa.

Pelastustoimi huolehtii alueensa pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, joiden tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastuslaitos järjestää kunnan pyynnöstä koulutusta ja tarvittaessa osallistuu kunnan järjestämiin harjoituksiin.

Savukoskella on paloasema, joka on Lapin pelastuslaitoksen itäisen pelastusalueen käytössä. Savukosken sopimuspalokunnan lähtövalmius on 5 minuuttia. Pitkät välimatkat muodostavat merkittävän riskin palo- ja pelastustoimen toimintavalmiudelle.

Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen keskeiset tavoitteet ovat ihmishenkien turvaaminen ja pikainen palaaminen normaalitilanteeseen. Häiriötilanteen sattuessa käynnistetään toimenpiteet kokoamalla johtoryhmä erillisen ohjeen mukaan ja suorittamalla tilannearvio.

Tilannearvion pohjalta valitaan toimenpiteet, joilla kunnan toimintojen ja palveluiden turvaaminen häiriötilanteiden aikana mahdollistetaan.

Johtamisjärjestelmä

” Johtaminen on elintärkeä toiminto, joka luo pohjan muiden toimintojen turvaamiselle. Johtamiskyky on kyttävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla. Tehokas häiriötilanteiden hallinta edellyttää tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.” (Valtioneuvoston periaatepäätös 2.11.2017: Yhteiskunnan turvallisuusstrategia)

Kunnan päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmä perustuu normaaliolojen järjestelmille, mutta tarvittaessa päätöksentekoa joudutetaan antamalla tarvittavat sub-delegointimääräykset. Kunnan hallintosäännöllä ja niiden perusteella tehtävillä päätöksillä varmistetaan, että kunnan toimielinten kokoukset voidaan myös kutsua koolle nopeutetulla aikataululla.

Operatiivisen johtamisen osalta kunnan johtoryhmä koordinoi toimintaa. Johtamisen onnistumista varmistamaan käytetään useita rinnakkaisia järjestelmiä riippuen olosuhteista.

Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen- ja informointijärjestelyt

Johdon hälyttäminen tapahtuu erillisen ohjeen mukaan. Välineinä voidaan käyttää mm. puhelin, sähköposti, sosiaalinen media, What's App, lähetit.

Johdon henkilökohtaiset puhelinnumerot annetaan Lapin pelastuslaitoksen käyttöön hälyttämisen ja tiedonkulun sujuvoittamiseksi. Pelastuslaitos voi tavoittaa joko kunnanjohtajan tai hänen sijaisensa 24/7.

Kunnallinen päätöksenteko ja luottamushenkilöiden informointi

Pääsääntö on, että kunnallinen päätöksenteko- ja operatiivinen johtamisjärjestelmä toimii, kuten normaalioloissa. Asioiden ollessa kiireellisiä päätöksentekoa joudutetaan noudattamalla kokousten kiireellistä koollekutsumisaikaa ja tekemällä tarvittavat sub-delegointimääräykset.

Jos valtioneuvosto, yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, toteaa maassa vallitsevan poikkeusolot, voidaan valtioneuvoston asetuksella (*käyttöönottoasetus*) säätää II osan säännösten soveltamisen aloittamisesta. Tällainen asetus voidaan antaa määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi. Poikkeusolojen ollessa kyseessä noudatetaan valmiuslakia ja sen perusteella annettua määräaikaista asetusta.

Poikkeusolojen syntymistä edeltää tavallisesti ajanjakso, jolloin on jo havaittavissa kriisin kehittyminen. Siinä tapauksessa kunnallisen päätöksenteon ja delegoinnin osalta tehdään tarvittavat päätökset

Luottamushenkilöitä informoidaan pääasiassa kuten tavallisiakin kansalaisia. Häiriötilanteen

vallitessa valtuuston, kunnanhallituksen ja asianomaisen lautakunnan puheenjohtajat saavat tehostetusti tietoa välitettäväksi eteenpäin.

Yleisperiaatteina on, että käytetään tilanneharkintaa; vain varmistettua faktatietoa annetaan ulospäin. Virallisten tiedotteiden osalta luottamushenkilöt ovat omalla jakelulistallaan

Johtamispaikat

Häiriötilanteen hallinnan ja tilanteen seurannan tehostamiseksi voidaan keskeiset siihen liittyvät toiminnot keskittää yhteen johtamispaikkaan. Normaaliolojen häiriötilanteissa johtamistyöskentely järjestetään joko kunnantalolla tai muualla kunnan tiloissa siten, että tarvittavat henkilöt, esimerkiksi kunnan johtoryhmä sekä tarvittavat asiantuntijat ja yhteyshenkilöt kokoontuvat tilanteen alettua ja sen jälkeen säännöllisesti johtamispaikkaan. Niiden henkilöiden kanssa, joita ei heti saada paikalle, järjestetään videoneuvotteluyhteys tilanteen niin vaatiessa ja mikäli yhteys voidaan järjestää.

Johtamisessa tarvittavan tilannekuvan muodostamista ja viestintää voidaan tehostaa perustamalla johtamistilaan johtamista tukevat muut toiminnalliset osat, esimerkiksi tilannekeskus.

Savukoskella johtamistapahtumat toteutetaan tilanteen mukaisesti, ja soveliaimmissa paikoissa. Toiminnan pohjautuessa aina normaaliolojen järjestelyihin, pääasiallinen johtamispaikka on kunnanvirasto.

Turvallisuustilanteen vaatiessa, lähinnä poikkeusolojen ääritilanteissa, johtaminen ja sitä tukevat muut toiminnot keskitetään johtokeskukseen.

Johtaminen ja tilannetietoisuus

Johtamistilojen käyttöä suunniteltaessa tulee huomioida mm. varavoiman mahdollinen tarve sähköisen infrastruktuurin häiriötilanteita varten sekä muiden teknisten toimintaedellytysten, esimerkiksi viestivälineiden ja tilannetietojen havainnollistamiseen tarkoitettujen välineiden saatavuus käyttöön. Johtamista ja tilannekuvaryhmää koskevat tarkennukset on lueteltu alla:

- Jatkuva dokumentointi ja tilanteen jatkuva päivitys
 - Välineinä käytetään mm. muistiot, valokuvat yms.
- Tilanteen seuraaminen ja päätöksenteko pidettävä erillään
- Toimistosihteerit muodostavat tilannekuvaryhmän

Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

- Vain faktaa ulos
- Tiedotetaan sovitusti ja ajantasaisesti kaikkiin normaalisti käytössä oleviin kanaviin
- Huomioidaan palautteen vastaanottaminen ja mahdollisesti annettavissa lisätiedot
 - Tarkastetaan ja järjestetään resurssit, mistä lisätietoja voi saada

Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Tilanteiden hallinnassa ensisijaisesti vastuu on toimialoilla – asiaosaaminen ja tietämys etusijalla. Tilanteiden vakavuudesta riippuen toimialojen resursseja vahvistetaan tarvittaessa muilta toimialoilta.

Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Tyypillisesti Lapin pelastuslaitos hoitaa henkeen, terveyteen, omaisuuteen ja ympäristöön liittyvät häiriöt kapasiteettinsa mukaan.

Pelastusjohtoisissa tehtävissä pelastustoiminnan vastuussa oleva viranhaltija johtaa toimintaa siten kuin pelastuslaissa on säädetty.

Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslaitoksella on evakuointisuunnitelma väestösuoja-asioissa. Kunnalla on nimetty yhteyshenkilö pelastuslaitoksen kanssa.

Onnettomuustilanteissa ja häiriöissä evakuoitivastuu on kunnalla. Kunnassa on yksi väestösuoja, joka on tarkoitettu kunnan johtokeskukseksi.

Toiminnan yhteensovittaminen; yhteydenpito ja yhteistoiminta

Varautumis- ja valmiustoiminnan yhteensovittamiseen rakennetaan keskusteluyhteydet kuntayhtymiin ja muihin alueellisiin toimijoihin. Esimerkkeinä:

- Lapin hyvinvointialue
- Naapurikunnat: [Pelkosenniemen](#), [Sallan](#), Kemijärven ja Sodankylän kunnat
- Neve / Aurora Lämpö Oy
- Koillis-Lapin Sähkö Oy

Yhteydenpito ja yhteistoiminta: Media

- Kunnasta toimitetaan yleisölle tarkoitetut tiedotteet paitsi medialle niin myös sosiaalisen median välityksellä. Tarvittaessa käytetään kuriireja.
- Vaaratiedotteet saa pelastuslaitoksen kautta paitsi mediaan niin myös kunnan kotisivuille ja sosiaalisen median kanaviin

Yhteydenpito ja yhteistoiminta: keskeiset elinkeinoelämän toimijat

- Elintarvikealan toimijat
- Pankki
- Matkailuyrittäjät
- Maatalous
- Koneiden / laitteiden vuokraus
- Puhelin ja tietoverkko-operaattorit
- Polttoainetoimittajat
- Kuljetusyrittäjät
- Porotalous/ paliskuntien edustajat

Yhteydenpito ja yhteistoiminta: valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto

- AVI
- ELY-keskus

- Valtioneuvosto

Yhteydenpito ja yhteistoiminta: Puolustusvoimat

- VAP
- Virka-apupyynnöt poikkeusoloissa

Yhteydenpito ja yhteistoiminta: järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat

Tällä hetkellä toimivaa yhteistyötä:

- Seurakunta
- MLL
- SPR
- Vapepa
- yhdistykset ja seurat (mm. urheilu, Martat, radioamatöörit, yrittäjät, maataloustuottajat, reserviläisjärjestöt, poropaliskunnat)

II Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

Tässä suunnitelman osassa katsotaan poikkeusolojen valmiuslainsäädännön olevan voimassa.

Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalaissa erikseen säädetyt tilanteet. Poikkeusoloja valmiuslain 3 §:n mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valmiuslain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä sekä turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys (1 §).

Lain 4 §:n mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia lain tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Lain mukaisia toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Kunnan hallinto ja valmiustoiminta poikkeusoloissa

Suunnitelma pohjautuu normaaliolojen ja häiriötilanteen valmiussuunnitelmaan. Kunnan hallinto ja valmiustoiminta poikkeusoloissa toteutetaan valtiorhallinnon ohjeiden mukaan.

Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

Toteutetaan ennalta normaaliolojen ja häiriötilanteen valmiussuunnitelman vastuiden mukaisesti, muuten valtiorhallinnon ohjeiden mukaan.

Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa

VAP –henkilöt varataan kunnan omasta organisaatiosta ja tarvittavilta osin myös alihankkijoiden osalta.

Vastuut rakennusvarauksista ja ajoneuvo- ja työkonevarauksista

Toteutetaan ennalta normaaliolojen ja häiriötilanteen valmiussuunnitelman vastuiden mukaisesti, muuten valtiohallinnon ohjeiden mukaan.

Otetaan huomioon ajoneuvojen ym. kaluston sekä rakennusten varaukset.

Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Toteutetaan ennalta normaaliolojen ja häiriötilanteen valmiussuunnitelman vastuiden mukaisesti, neuvotellaan myös pelastuslaitoksen ja Vapepan kanssa.

Valmiussuunnitelman Yleinen osa hyväksytty kunnanhallituksessa _____ / _____ 2023

SUUNNITELMAN LIITTEET

1. Yhteystiedot
2. Kaaviokuva kunnan kriisiajan johtoryhmästä
3. Sosiaalitoimen valmiussuunnitelma
4. Sivistystoimen valmiussuunnitelma
5. Teknisen toimen valmiussuunnitelma
6. Ympäristö- terveystoimen valmiussuunnitelma
7. Yleishallinnon valmiussuunnitelma
8. Päivittäistavara- huoltosuunnitelma
9. Evakuointisuunnitelma

Valmiussuunnitelman edellyttämät ryhmät ja vastuut

Johtoryhmä, jota johtaa kunnanjohtaja

Siihen kuuluvat:

- hallintokoordinaattori (viestintäpäällikkö)
- palkkasihteeri
- sivistysjohtaja-rehtori varalla vararehtori
- tekninen johtaja
- elinkeino-maaseutupäällikkö
- pelastuslaitoksen edustaja

Tilannekuvaryhmä, jota johtaa hallintokoordinaattori

Siihen kuuluvat:

- toimistosihteerit (3 henkilöä)
- ICT-vastaava

Päivittäishuoltoryhmä, jota johtaa palkkasihteeri

Siihen kuuluvat:

- ruokapalvelujen esimies
- ruokahuollon ja siivouspalveluiden henkilöstö
- maksuliikenteestä vastaava toimistosihteeri

Evakuointi- ja vanhustenhuoltoryhmä, jota johtaa Laphan nimeämä henkilö

Siihen kuuluvat:

- Laphan nimeämä henkilö
- työllisyyskoordinaattori ja hänen henkilöstö auttavat

Yhdyskuntateknisten järjestelmien, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon ylläpitoryhmä, jota johtaa tekninen johtaja

Vastuu vesi- viemärlaitoksen ja lämpölaitoksen toiminnasta, teiden aurauksista kunnan teiden osalta, raivauksista sekä säteily- ja kaasutiedustelun avustamisesta (päävastuu pelastuslaitoksella siltä osin). Yhteistoiminnassa Kemijärven kaupungin kanssa vastuu ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta.

Opetustoimen ryhmä ja logistiikkaryhmä, jota johtaa sivistysjohtaja-rehtori

Päävastuu varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisestä sekä logistiikasta (etenkin henkilökuljetukset). Ryhmään kuuluvat opetustoimen, varhaiskasvatuksen sekä nuoriso- liikunta- ja kulttuuripalvelujen henkilöstö

VAP-varaukset

Kaikki kunnan henkilökuntaan kuuluvat tarvitaan turvaamaan toiminta häiriötilanteissa ja myös poikkeusoloissa, joten kaikille alle 60 vuotta täyttäneille ja asevelvollisuuden suorittaneille haetaan VAP:it ja ne pidetään ajan tasalla.